

- שבוע 26 3
- האם יש מצוה בהסרת קעקוע בבעל תשובה ואם מותר לעשות זאת אף אם הוא כואב ואם אפשר לשלם את זה
- 3 מכמפי מעשרות
- 5 על מי אומרים הרחמן הוא יברך את בעלת הבית הזה הרי מה שקנתה אשה קנתה בעלה
- נמה שנאמר לגבי הנעלה כבולעו כך פולטו האם הוא כפשוטו או שנאמר רק לענין גרדי דיני החנעלה
- 6

לקבלת גליון שכיחא מידי שבוע שלח
questions@shchiche.com

כמו"כ ניתן להשיג עותק מודפס אצל המחבר בכולל וברח' הפז חיים 3 ב' בני ברק.

ניתן להוריד גליונות קודמים בעמדות "קול הלשון" תחת השם "עקיבא משה סילבר"

תלמידי בתי המדרשות מתכבדים לקחת גליון חנם לבית מדרשם ותע"ב

תגובות בטלפון 03-6703111 או בפקס 03-6882239

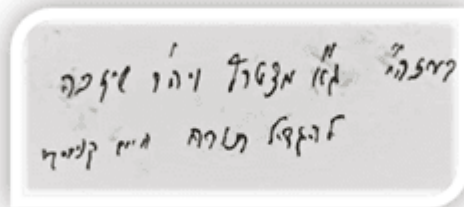
חלוקת גליונות שכיחא בכפוף לתקנון (בכו שכיחא שלוחה 6)

השתתפות בהוצאות בשלוחה 5

ההסכמות ומכתבי ברכה על החיבורים הקודמים נתנו ממרנן ורבנן זצוקללה"ה
ויברלחמ"א:

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

הגר"ח קניבסקי (מצו"ב), הגר"ם שטרנבוך, הגר"ש דבלצקי, הגר"א גרבוז, הגרב"ד דיסקין, הגר"ב שרייבר, הגר"מ קארפ, הגר"א וייס, הגר"ע פריד, הגר"י פישר, הגר"מ קסלר, הגר"ח מישקובסקי, הגר"ש הכהן גראס, הגר"י רצאבני, הגר"ש זעפרני.

הדברים נכתבו בדרך לימוד ומטרתם לעורר את כותב הדברים לעיון בנושאים הנידונים, ואינם מתיימרים לשמש כתחליף לפסק הלכה או לפוסקי הלכה, ואין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים בלא שאלת חכם.

כל מי שיש בידו השגה, בין בתיקון טעות של ממש או בשיקול הדעת, או כל הערת שיפור על ניסוח או פרט שיכול היה להיכתב טוב יותר - נשמח מאוד לקבל הדברים, על מנת לתקן הדברים במהדורה הבאה, ותבוא עלינו ברכה, ויהיה בזה זיכוי הרבים.

ואם ח"ו השתרבב לפום ריהטא מה שהיה עדיף לכתוב באופן אחר - הנני להתנצל על כך מראש ולהשתדל לתקן הדברים להבא, ושגיאות מי יבין.

האם יש מצוה בהסרת קעקוע בבעל תשובה ואם מותר לעשות זאת אף אם כואב ואם אפשר לשלם את זה מכספי מעשרות

אין

בזה חיוב אבל יש בזה דבר טוב, ראשית כל כדי שלא להידמות לגוים במלבושים כמו שמביאים בשם רז"ל (והוא בלק"ט) שלא שינו שמלתם במצרים, ושנית כל לדעת הרמב"ם פ"ב הי"א מהל' ע"ז ובסה"מ מ' ל"ת מא, ענין איסור כתובת קעקע הוא כדי שלא להידמות לגוים ולעובדי עבודה זרה שכך היה מנהגם, וכ"כ בחינוך סי' רנג, סמ"ג לאוין סא, רי"ו תא"ו נ"ז ח"ה, טור יו"ד סי' קפ (והעירו שיש לזה רמז גם באוצמ"ד בברייתא דישועה דמבואר שם מתוך הדברים שגויים ג"כ עוברין איסור בכתובת קעקע שלהם, והשל"ה כתב (ויקרא פרק דרך חיים תוכחות מוסר פר' קדושים) אהבתנו ליוצר כל יתברך היא בלב וחתומים באות ברית קודש והם עושים כתובת קעקע כדי שכוחות הטומאה לא יתרחקו מהם והשדים מכירים בכתובת קעקע), וא"כ יש בזה בודאי דבר טוב בהסרתו.

וכמובן שיש כאן ענין של התנתקות מהחטא כמו שכתב הרמב"ם בהל' תשובה על שינוי השם לבעל תשובה שהוא כאומר איני אותו האדם וכו', וממה שאמרו ז"ל על העבירה שהיא קשורה בחוטא ככלב ומלפתו וכו', אנו יכולים להבין מתוך זה שמה שהחטא מלפף את האדם הוא דבר שאינו טוב.

ויש לציין עוד לדברי הגמ' בסנהדרין איזו היא קבלה גמורה משישברו את פגמיהן וכו' דאפי' במדבר לא עבדי וכו', ורואים מזה את הענין שחזרה בתשובה גמורה היא התנתקות מוחלטת מהחטא ואי רצון של שום שייכות עמו.

ויש לדון גם מצד שאינו דבר טוב להראות לאחרים שעשה איסור דחציף עלי מאן דמפרש חטאיה, וגם יש קצת שאלה של חילול השם בקעקוע לפי הענין, בפרט אם יש משהו גם או לא ראוי בקעקוע, ואולי גם שעל ידי שעושה קעקוע נראה לעמי הארץ כמו שהדבר מותר, וכמו שמצינו בהרבה מקומות שחששו לדבר המחזי כאיסור.

ולגבי אם מותר לעשות לעצמו את טיפול ההסרה אף שכואב לו ודומה לחובל בעצמו, נראה אם מתרצה בזה ומרגיש שיהיה לו מזה תועלת ביראת שמים פשוט שמותר דהרי מותר להכאיב לעצמו לצורך רפואה ואם מועיל לו ליראת שמים ולרפואת הנפש אינו חובל אלא מתקן, ועל דרך מה שאמרו לענין בל תשחית דבל תשחית דגופא עדיף, וכן הורו

שביחא שאלות המצויות בהלכה

הרבנים לענין טיפול אסתטי שמותר לנתח לצורך זה אע"פ שחובל בעצמו (יעוי' אג"מ חו"מ סי' ב סו ומנח"י ח"ו סי' קה, ועי' קובץ הערות יבמות סי' ע').

וכן הגר"י זילברשטיין (חשוקי חמד פסחים עמ' תכז) הביא ששאל את הגר"ש אלישיב זצ"ל והשיב לו שלהסיר את הכתובת קעקע הוא דבר ישר למעט תיפלה ומותר בעד זה לחבול בגוף כי האיסור לחבול הוא כשמזלזל בגוף אבל כשחובל להסיר תועבה מותר.

ויש להוסיף על לשונו של הגר"ש דהוא ע"פ המבואר בגמ' בע"ז לגבי לעקור כלאיים לגוי שמותר כדי למעט את התיפלה וחז"י שהוא דבר טוב לבטל דבר שהוא צורת איסור, וקרי ליה למעט את התיפלה ואע"פ ששם לגבי הגוי הוא היתר גמור וכ"ש הכא.

ויש שהביאו רא"י מהתוספתא מכות פ"ג ה"ט שיש מצוה ממשית בהסרת הכתובת קעקע, עי"ש, ומאחר שדברי התוספתא שם אינם ברורים ויש שם כמה פירושים, וגם להמפרשים כפשוטו מודים דעיקר התוספתא לא מיירי במקרה רגיל אלא במקרה מסויים המבואר שם לכן לא הארכתי בזה, ועי' שו"ת שבט הקהתי יו"ד סי' קנד, ובאריכות והרחבה בזכור לאברהם תשע"ז תשובה מקיפה בנושא הסרת הקעקוע ולפי שהיה לי דברים לכתוב בזה וראיתי שכבר דן בהם לכך יעו"ש ולא אכפול הדברים כאן מלבד חלק מהדברים שהבאתי משם, (ורק אציין בקצרה דמה שיש מחברים שדנו מדברי הרמב"ם במשנה תורה שם שמשמע בדבריו שם שסובר שהעושים בו כתובת קעקע עובר איסור הוא מצד שיש לו השתתפות במעשה, דקרקע עולם הוא מעין מסייע ולובש כלאיים ג"כ חשיב מעשה, אם כי לגבי תספורת אמרי' בגמ' במכות דרך מסייע חשיב לכ"ע איסורא עי"ש, מ"מ גם באינו עושה כלום יש שותפות כל שהיא בגופו לענין האיסור שנעשה כאן, בפרט להמפרשים דמפרשי דמיירי הרמב"ם במסייע ממש, ואינו דומה למעשה שכלה ועבר ורק נשאר הרושם שלו, וגם מה שהביא שם הנידון משבט הקהתי מצד מראית העין מסוגי' דנתינת אפר ע"ג מכתו לכאורה יש שם ראייה חשובה דהרי מבואר שם בפרש"י שהאיסור הוא מחמת שהרושם נראה אחר זמן, ומה שחילק שם שבכתובת קעקע של איסור יש להקל יותר לענ"ד הוא אפכא דיש להחמיר בזה יותר).

ולענין כספי מעשרות הנה להנוהגים לתת כספי מעשרות רק לעניים פשיטא שאי אפשר לשלם מכספי מעשרות, וגם להנוהגים לשלם כספי מעשרות לצרכי מצוה, אבל בניד"ד יהיה תלוי, דלפי הצד שהוא יותר ענין ואין כאן מצוה ברורה ומוגדרת בהסרת הקעקוע, הלכך אין ראוי לתת לזה ממעשר כספים, אלא אם כן יודע בעצמו שיוסיף לו יראת שמים וימנע ממנו הנאת איסור אז יש יותר מקום להקל בזה, אבל לפי הצד שיש מצוה ממשית בהסרת הכתובת קעקע א"כ אפשר לשלמו ממעשר כספים להנוהגים לשלם מצוות ממעשר כספים, אבל אין הדבר מבואר ומוסכם מספיק ובפרט שהדין שמותר לתת מעשר כספים למצוה ג"כ אינו ברור ומוסכם בפוסקים והבו דלא לוסף עלה.

אבל במקרה שיש עני שצריך את המכשיר בשביל שלא יצטרך לשלם למטפל שגובה יקר

שביחא שאלות המצויות בהלכה

(וזה בא לסבסד כמה עניים יחד שיעור עלות הטיפולים שלהם מגיע לעלות של מכשיר דאל"כ אין כאן צורך עניים) מעיקר הדין מותר לקנות מכשיר כזה אם יהיה תועלת לעני זה מן המכשיר, ובלבד מי שהצדקה תהיה על דעתו הוא יתן הרשות לזה, דמכיון שהמכשיר אינו ניתן מתנה לעני, אלא נקנה למטפל שרוצה להשתמש בו לעניים, הלכך צריך מי שהצדקה על דעתו שיש בכוחו לשנות את הצדקה ע"פ המבואר בב"ב ח ע"ב ובשו"ע יו"ד צדקה (כמו שהרחבתי בעירי דינים אלו בתשובות אחרות).

או פתרון אחר אפשר לעשות לתת את המכשיר מתנה לעני הראשון ואז מותר לו לקבל זה מכיון שאין לו מאתים זוז ויכול לקבל אפי' אלף זוז אם נותנים לו כאחת, ובלבד שינתן מאדם פרטי, דמקופה של צדקה לתת לעני אחד יותר מהראוי לו נכנסים לשאלה בזה.

ולענין השאלה כשהקעקוע הוא דבר שיש בו איסור הסתכלות מה הדין, לכאורה פשוט דלפי מה שנוהגים כהש"ך (יו"ד סי' קצה סק"כ) וסייעתו הסד"ט והכו"פ והאחרונים שיש להתיר ברופא באשה כיון דבעבדותיה טריד, ה"ה יש להתיר כאן לטפל בזה, וכמו טיפול אסתטי שהעלינו במקום אחר להתיר, ובלבד שיודע שבאמת אין לו הרהור עבירה מזה, ואם רוצה להמלט מהרהור כאן יותר פשוט וקל לעבוד בכל פעם רק על חלק מהקשקוש ולהסתיר השאר שבזה אין ניכר כוונת המקשקש, ומה שיש לדון באופן כללי בענין בעבדותיה טריד עי' בספר גל נעול ח"א עמ' כד ואילך באריכות והרחבה כיד ה' הטובה.

על מי אומרים הרחמן הוא יברך את בעלת הבית הוזה הרי מה שקנתה אשה קנתה בעלה

האשה יש לה חלק בבית בנכסי מלוג או נכסי צאן ברזל, רק דמבואר בפוסקים שעיקר ברכת האורח הוא על בעל הסעודה ובעל הסעודה הוא האיש, ומסתמא גם ברכה זו, ובאמת מנהג בני ספרד לומר את בעל הבית בלבד, ורק אם בעלת הבית היא אלמנה אומרים בעלת הבית בלבד, ויתכן שגם בני אשכנז היה עיקר הנוסח נתקן באופן שהאשה היא בעלת הבית רק שאומרים כבר בעלת הבית כדי לאפושי בברכה ואינו דובר שקרים כיון שיש לה חלק בסעודה בטירחת והכנת הסעודה ועכ"פ בהשגת המעות לסעודה, ולפעמים בלה"ק בעל הדבר פירושו שייך לדבר, וכן ציינו לדברי המלבי"ם שפי' בעלת הבית העיקר שבבית, וא"כ מאחר הוא לשון מקרא אין בזה חסרון לומר כן אחר ברכת המזון דלשון מקרא הוא לשה"ק הצחה (עי' רמב"ם ריש הל' תפילה).

ויש לציין עוד שמנהג בני ספרד מתוקן יותר גם לענין שלא עשני שפחה וגם לענין הניקוד מודה אני בנקבה, ושמעתי שבבית הגרח"ק נהגו בברכת שלא עשני שפחה כמנהג בני ספרד.

הנה

במה שנאמר לגבי הגעלה כבולעו כך פולטו האם הוא כפשוטו או שנאמר רק לענין גדרי דיני ההגעלה

במשנ"ב

סי' תנא סקל"ו הביא דעות הסוברים שבכלי שנאסר כשעומד על האש בעי' שההגעלה ג"כ תהיה בעומד על האש, ומ"מ גם אם נאסר בחום מאתיים מעלות א"צ יותר מחום מאה מעלות ככלי העומד על האש (שו"ת צ"צ סי' נב, מנח"ש מהדו"ת סי' נא, חשוקי חמד פסחים עד ע"א בשם הגריש"א, חוט שני פסח פ"י סק"ח), ואפי' נאסר על ידי שמן רותח היקל בחוט שני שם.

במקרה הפוך כגון שנאסר בחום של ששים מעלות, כתב בספר השלחן כהלכתו [פי"ז סי"א] ע"פ האיסור והיתר [כלל נח ס"מ] שג"כ צריך הגעלה במאה מעלות.

היוצא מזה שהדין של כבולעו כך פולטו נאמר לענין צורת הגדרים של הגעלה כגון כלי ראשון ושני ועירוי כלי ראשון וליבון.

ומ"מ יש מפוסקי זמנינו שהזכירו הסברא של כבולעו כך פולטו לענין תנור לקולא להכשירו על ידי חומו ולפוטרו מהכשרה על ידי ליבון (יעוי' בביאורים ומוספים על המשנ"ב סי' תנא על המשנ"ב ס"ק יג שהביאו הרבה מ"מ בזה), ומדברי המנח"י שהובאו שם לכאורה משמע שלא סבר כהחומרא הנ"ל (לענין מה שנאסר בששים מעלות) וצל"ע בזה.

אין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים ללא שאלת חכם.

אין התחייבות להשיב לכל שאלה המתקבלת, עקב העומס.

לתמיכה בהוצאות המערכת ניתן באמצעות כרטיס אשראי בקו שכיחא 03-6703-111 שלוחה 5